

John Alton magyar-német származású amerikai operatőr Sopronban született Altmann Jakab János néven, Magyarországon, Sopronban.

Alton a klasszikus fekete-fehér korszak leghíresebb filmjeit fotózta, és Oscar-díjat nyert az Egy amerikai Párizsban (1951) operatőri munkájáért, ezzel az első magyar származású személy lett az operatőr kategóriában.

Pályája

Alton az Egyesült Államokba költözött, hogy egyetemre járjon, és akkor kapcsolódott be a filmiparba, amikor a New York-i Cosmopolitan Studios egyik munkatársa megpillantotta, aki statisztákat keresett.

Az 1920-as években laborteknikusként kezdte Los Angelesben, majd négy éven belül operatőr lett. Később Franciaországba költözött Ernst Lubitsch-al, hogy a The Student Prince in Old Heidelbergben (1927) háttereit forgassa, és végül egy évig maradt a Paramount Pictures Joinville Studios kameraosztályának vezetőjeként. Azt állította, hogy ő fedezte fel Maurice Chevalier-t.

1932-ben Argentínába költözött, ahol számos spanyol nyelvű filmet forgatott, és megtervezte az ország első hangos filmstúdióját a Lumiton és az Argentina Sono Film számára. Egy évig szándékozott maradni, de végül hét évig dolgozott Argentínában. 1937-ben elnyerte a legjobb operatőr díját.

Az 1930-as évek végén visszatért Hollywoodba, és hét év alatt 30 filmet forgatott, főleg a Republic Pictures és az RKO számára. Ezután Anthony Mann rendezővel dolgozott a T-Men (1947) forgatásán, és akkoriban az egyik legkeresettebb operatőr lett, aki a szokatlan kameraállásokról – különösen az alacsony kameraképekről – volt ismert. Stílusa leginkább a fekete-fehér filmekben figyelhető meg: Éjjel járt (1948), The Amazing Mr. X (1948), Raw Deal (1948) és The Big Combo (1955). Alton számos színes filmet is fényképezett, köztük a Slightly Scarlet-et. Tíz évig dolgozott Vincente Minnellivel az MGM-nél, köztük a Father of the Bride (1950) és az Egy amerikai Párizsban (1951) című filmekben, amelyekért elnyerte a legjobb színes operatőrnek járó Oscar-díjat Alfred Gilksszel. Többször dolgozott Richard Brooksszal is, többek között a Battle Circus (1953) és a The Brothers Karamazov (1958) című filmekben.

Alton 1944 januárjában kilépett az American Society of Cinematographers (ASC) tagságából, állítólag az ASC alapító tagjával és az MGM kameraosztályának vezetőjével, John Arnolddal való konfliktusok miatt. Kevesebb mint egy évvel később kérésére visszahelyezték tisztségébe Leon Shamroy segítségével, de végül 1954 márciusában, az elnökkel folytatott személyes vita

után másodszor és utoljára lemondott.

Alton utolsó filmje az Elmer Gantry (1960) volt. Charles Crichton rendezővel dolgozott a Birdman of Alcatraz című filmben (1962), de két hét után mindkettőjüket elbocsátották, és Alton kilépett az ipárból. 1966-ban a televíziónak Alton leforgatta a Mission: Impossible pilotját, amely sikeres televíziós sorozattá vált.

Könyve

Dolgozó stúdióoperatőrként Alton írta a Festés fénnel - Painting with Light (1949) címmel, az egyik első könyvet. A könyv ugyan számos ellentmondásos elméletet fogalmaz meg a világításra vonatkozóan, például a mélységet úgy hozzuk létre, hogy a legfényesebb tárgyat a kamerától legtávolabb helyezzük el, és hogy a stúdióvilágításnak mindig a természetes fényt kell szimulálnia textúrájában és irányában. A stúdiómozgókép-világítás hagyományos és nem szokványos módszereivel egyaránt foglalkozik könyvében. A mozgóképiparban elért hatalmas technikai fejlődés ellenére a tartalom nagy része továbbra is érvényes. A Painting with Light alapvető írásokat tartalmaz minden kezdő filmes számára, részletes információkkal és ötletekkel számos bonyolult belső és külső világítási beállításhoz és helyzethez. A tartalomjegyzék olyan fejezeteket tartalmaz, mint a „Mystery Lighting”, „Speciális megvilágítás” és „Vizuális szimfónia”.

Magánélet

Miután kilépett a filmiparból, Alton és felesége, Rozalia távol tartották magukat a nyilvánosságtól, és az 1980-as évek elejéig járták a világot Európában, Dél-Amerikában, Dél-Afrikában és Ázsiában. Még Argentínában ismerkedtek meg, és 55 évig voltak házasok felesége haláláig. 1986-ban feleségül vette Billie-t, aki az 1990-es évek elején halt meg. 1996. június 2-án, 95 éves korában halt meg a kaliforniai Santa Monicában.

Altmann Jakab János, Oscar-díjas operatőrre emlékeztek a Lenck-villában

Október 5-én ünnepeljük a soproni származású Oscar-díjas operatőr, John Alton 121. születésnapját. A legendás szakemberről előadásokkal és filmrészletekkel emlékeztek meg a Lenck-villában.

John Alton, alias Altmann Jakab János Oscar-díjas operatőr 1901. október 5-én született Sopronban és 1996. június 2-án, 95 éves korában halt meg a kaliforniai Santa Monicában. A legendás szakember nevéhez olyan filmek fűződnek, mint az „Ördögszoros”, a „Fényes esküvő”, a „Bűnbanda” vagy az „Alcatrazi ember”.

A legendás operatőr 1951-ben az „Egy Amerikai Párizsban” című filmért nyerte el a "legjobb operatőrnek" járó Oscar-díjat.

"Alton a klasszikus korszak legismertebb film noir alkotásainak volt az operatőre, aki a hollywoodi sikereken át lett a szakma vitathatatlan tekintélye. 1920-ban kezdett Los Angelesben a filmiparban dolgozni mint filmlaboratóriumi technikus, majd néhány év múlva már segédoperatőr lett. Később a Paramount Pictures Joinville Studios operatőr részlegét vezette. 1932-ben Argentínába költözött, ahol számtalan spanyol nyelvű filmet forgatott és létrehozta az ország első hangstúdióját.

A 30-as évek végén tért vissza Hollywoodba és az akkori idők legkeresettebb operatőre lett - mondta Bokor Balázs a Magyar Hollywood Tanács elnöke.

Az ünnepségen Csiszár Szabolcs is méltatta Altmann Jakab János munkásságát, aki alázatos és kitartó munkával Hollywood meghatározó filmes szakembere lett.

Sopron Oscar-díjas hollywoodi operatőrrel is büszkélkedhet John Alton, avagy Altmann Jakab

Alton, John (1901. október 5. – 1996. június 2.)

Írta: Adminisztrátor

2022. október 06. csütörtök - Módosítás: 2022. október 06. csütörtök

János személyében, aki 1951-ben nyerte el a filmes szakma legnagyobb elismerését

- tette hozzá Sopron alpolgármestere.

John Alton életében egyetlen magyar filmet sem forgatott. Tehetsége másutt kamatozott.

1932-ben ő fotografálta az első argentin hangosfilmet (Los Tres Berretines), kis költségvetésű bűnügyi filmekben csiszolódott mesteroperatőrre. (sopronmedia.hu)